KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Centralna Komisja Egzaminacyjna

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Nazwisko i imię .....

Klasa ..... **Numer w dzienniku** .....

Zestaw P1

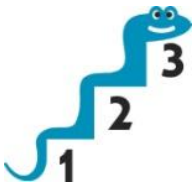

Instrukcja:

- Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
- Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem.
- Nie używaj korektora. Pomyłki przekreślaj.
- W zadaniach, gdzie podane są cztery odpowiedzi do wyboru: **A**, **B**, **C** i **D**, weź w kółko dobrą odpowiedź, na przykład:

  A. Ja **B. On** **C. My** **D. Wy**

- Jeśli się pomylisz, przekreśl wybraną odpowiedź i weź w kółko tę dobrą, na przykład:

  A. Ja **B. On** ~~**C. My**~~ **D. Wy**

- Rozwiązania pozostałych zadań zapisz starannie i czytelnie w wyznaczonych miejscach.
- Pracuj samodzielnie. Twoi sąsiedzi mają inne zestawy zadań.

Na rozwiązanie zadań masz 40 minut.

Przeczytaj uważnie tekst.

NIETOPERZE

Wakacyjny wieczorny spacer wśród pól i wiejskich zabudowań może przynieść prawdziwą przyrodniczą przygodę. Jest nią niewątpliwie obserwacja jedynych latających ssaków, czyli nietoperzy. Prowadzą one nocny tryb życia, a na tle nieba pojawiają się zwykle tuż przed zachodem słońca.

Budowa ciała

Ciało nietoperza pokrywa miękka sierść. Przednie kończyny przekształcone są w błoniaste skrzydła. Zbudowane są z wydłużonych palców przedniej kończyny, jej przedramienia i ramienia oraz błony lotnej. Tylko kciuk zakończony pazurem nie uległ wydłużeniu i nie wchodzi w skład skrzydeł. Tylne kończyny umożliwiają swobodne zwisanie głową w dół dzięki specjalnej budowie połączeń kości, więzadeł i pazurów. Dzięki temu bez wysiłku mięśni i utraty energii nietoperz może zwisać pionowo.

Czym jeszcze wyróżniają się nietoperze? Mają ogromne uszy, które ułatwiają im wychwytywanie dźwięków.

Hibernacja

Podczas jesiennych i zimowych chłodów owady chowają się do swoich kryjówek i owadożerne nietoperze nie mają szans na zdobycie pożywienia. Zmuszone są do przesypiania zimy. Nietoperze znajdują sobie bezpieczne zaciszne kryjówki, np. na strychach domów, w jaskiniach, piwnicach, na wieżach kościelnych, w starych dziuplach i szczelinach skalnych. Zwierzęta zwisają głową w dół, zaczepione łapkami pod sklepieniem kryjówki. Temperatura ciała nietoperzy znacznie spada i zapadają w rodzaj odrętwienia.

Echolokacja

Nietoperze wysyłają impulsy dźwiękowe niesłyszalne dla ludzkiego ucha, zwane ultradźwiękami. Dźwięki te odbijają się od przeszkód, np. od drzew, i wracają do bardzo wrażliwych uszu nietoperza. To trochę tak jak z echem w lesie. Dzięki temu orientują się w otoczeniu, bezbłędnie lokalizują i chwytają owady, a latając szybko w zupełnych ciemnościach, nie robią sobie krzywdy.

(Na podstawie: J. Liszewska, M. Maruszczak, G. Maternicka,
Młody obserwator przyrody. Encyklopedia dla całej rodziny. Warszawa 2011)

Na podstawie przeczytanego tekstu wykonaj zadania od 1. do 7.

1. Z czego powstały skrzydła nietoperza?

A. Z więzadeł i pazurków.
B. Z palców, ramienia i przedramienia.
C. Z kciuka zakończonego dużym pazurem.
D. Z kończyn tylnych.

2. Co to jest hibernacja?

A. Umiejętność zwisania głową w dół.
B. Rodzaj pożywienia, które dostępne jest w zimie.
C. Umiejętność lokalizacji przedmiotów.
D. Rodzaj snu, w który zapadają niektóre zwierzęta.

3. Co umożliwia nietoperzom swobodne zwisanie głową w dół?

A. Przyzwyczajenie do nocnego trybu życia.
B. Specjalna budowa kończyn przednich.
C. Sposób odżywiania.
D. Specjalna budowa tylnych kończyn.

4. Czy nietoperze wpadają w ciemności na przeszkody?

A. Tak, ponieważ mają bardzo słaby wzrok.
B. Nie, ponieważ bardzo dobrze słyszą.
C. Tak, jeżeli latają samotnie.
D. Nie, bo mają bardzo dobry węch.

5. Jakich informacji o nietoperzach nie znajdziesz w tym tekście?

A. O sposobie spędzania zimy.
B. O budowie skrzydeł nietoperzy.
C. O długości życia nietoperzy.
D. O sposobie poruszania się w ciemności.

6. Co pozwala nietoperzom przetrwać zimę? Uzasadnij swoją odpowiedź na podstawie tekstu.

……

……

……

……

……

7. a) Co ułatwia wyszukiwanie informacji w tekście o nietoperzach?

……

……

……

b) Jak można zmienić ten tekst, aby wyszukiwanie w nim informacji było jeszcze łatwiejsze?

……

……

8. Dopisz po 4 różne określenia do każdego z podanych wyrazów.

Przykład: *trawa – bujna, błyszcząca kroplami rosy, odporna na deptanie, spalona słońcem*
Przykład: *jeść – łapczywie, z talerza, soczyste owoce, posługując się sztućcami*

a) książka ……

b) niebo ……

c) śpiewać ……

d) pisać ……

9. Uzupełnij podane zdania wyrazami tak, aby każde zdanie było zrozumiałe, poprawne i miało sens. W miejscu zaznaczonym kropkami możesz wpisać więcej niż jeden wyraz.

a) Śnieg padał …… .

b) Nie warto ……, bo wtedy …… .

c) Po powrocie ze szkoły …… postanowiły …… na podwórku.

d) Podczas burzy …… i wiał …… .

e) Mój ulubiony …… to ……, ponieważ ……

…… .

f) Kiedy wracaliśmy ……, że……

…… .

10. Wyobraź sobie, że Twoja szkoła zostanie wkrótce zamknięta, ponieważ jest za mało uczniów i jej utrzymanie dużo kosztuje. Dzieci będą przeniesione do innej, odległej szkoły. Napisz w liście do burmistrza, wójta lub prezydenta miasta, co o tym sądzisz.

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……